

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра мовної підготовки
Факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності**

**ПРОГРАМА
вступного випробування для здобувачів наукового ступеня
«ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ»
з іноземної мови**

**за спеціальністю 081 «Право»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 08 «Право»

Ступінь вищої освіти: доктор філософії

Програма вступного випробування для здобувачів наукового ступеня
«ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ» з іноземної мови за спеціальністю 081 «Право»

Розробники: к.психол.н.,доцент Ростомова Л.М., ст.викл. Драпалюк К.І.

© Одеський державний університет
внутрішніх справ, 2020 рік

© Ростомова Л.М., 2020 рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вступного іспиту з іноземної мови є оцінка рівня знань вступників для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії. Програма вступного іспиту з іноземної мови складена на підставі програм з іноземної мови освітньо-професійних програм підготовки фахівців ступеня магістра в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста проводиться у **два етапи**: письмовий – за тестовою технологією та усний – у формі спілкування з екзаменатором (співбесіди).

Користування довідковою та допоміжною літературою не передбачено.

Об'єктом контролю є сформованість у вступників іншомовних компетенцій, які сприятимуть їх ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищ.

Зміст завдань для здійснення контролю якості сформованості іншомовних комунікативних компетенцій уніфікується за видами і формами виконання та враховує особливості англійської, німецької та французької мов.

Завдання для **першого етапу іспиту** складається з трьох частин:

-граматика і лексика (словниковий запас), читання та письмове мовлення.

Другий етап іспиту – говоріння – передбачає співбесіду вступника з екзаменатором. Зміст тестових завдань подається на автентичних зразках фахового мовлення та відповідає сферам і тематиці ситуативного спілкування, зазначеним у програмах з іноземної мови освітньо-професійних програм підготовки фахівців ступеня магістра.

Контроль граматичної та лексичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно обирати і формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування у межах сформульованих завдань.

Завдання для визначення рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції у читанні орієнтується на різні його стратегії:

з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчаюче читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання). Контроль іншомовної комунікативної компетенції у письмовому мовленні передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності писати зрозумілі, деталізовані тексти різного спрямування, пов'язані з особистою та професійною сферами, користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткий, логічно об'єднаний дискурс.

Контроль іншомовної комунікативної компетенції у говорінні передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок діалогічного та монологічного мовлення: здатності продукувати чіткий, детальний монолог з широкого кола тем, реагувати та розпізнавати суттєво важливу інформацію під час детальних обговорень, бесід; виконувати широку низку мовленнєвих функцій і реагувати на них, гнучко користуючись загальноживаними фразами.

ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вимоги щодо практичного володіння іноземною мовою

Від вступника вимагається володіння іноземною мовою на рівні B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

За допомогою **тестування** оцінюється рівень розуміння іноземної мови, уміння вступника узагальнювати зміст почутого та прочитаного, виокремлювати ключові слова та визначати значення незнайомих слів за контекстом або словотворчими елементами, аналізувати і зіставляти інформацію, добирати синоніми, фразові дієслова відповідно до контексту, розуміти логічні зв'язки у тексті.

Вступник повинен розуміти автентичні тексти; знаходити та аналізувати необхідну інформацію, робити висновки з почутого та прочитаного; розуміти намір автора, виділяти головну думку/ідею, диференціювати основні факти і другорядну інформацію; аналізувати і зіставляти інформацію, розуміти логічні зв'язки між частинами тексту.

Вступник повинен писати у стандартному форматі деталізовані завдання з високим ступенем граматичної коректності, ідентифікувати та вибирати правильні формулювання для вживання в мові лексичних одиниць та граматичних конструкцій у процесі писемного спілкування, писати вступ/висновки, організовувати текст як послідовність абзаців та користуватися логічними сполучниками для поєднання абзаців в єдиний текст.

Під час **спілкування з екзаменатором** (співбесіди) оцінюється рівень сформованості вміння вступника підтримувати діалог, поводитись адекватно в різних ситуаціях, висловлювати думки щодо широкого кола тем, продукувати монолог, виконувати широку низку мовленнєвих функцій і реагувати на них, гнучко користуючись загальноживаними фразами.

Типи завдань:

- вибір однієї правильної відповіді (множинний вибір);
- написання анотації до тексту та написання власного письмового висловлювання;
- надання усних відповідей на поставлені питання.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ТЕСТУВАННЯ ТА СПІВБЕСІДИ

Перелік граматичних тем для тестування

Тестуванням з граматики перевіряються граматичні навички вступників у межах програмного матеріалу з іноземної мови освітньо-професійних програм підготовки фахівців ступеня магістра.

Англійська мова

Морфологія

1. Іменник. Визначення і класифікація іменників. Рід іменників. Число іменників. Синтаксичні функції іменників у реченні. Прийменники, еквівалентні українським відмінкам.

2. Артикль. Означений, неозначений. Основні правила вживання.

3. Прикметник. Класифікація, синтаксичні функції прикметників. Способи утворення ступенів порівняння прикметників. Звороти типу: *as...as, not so...as, the more...the better.*

4. Числівник, його види (кількісні, порядкові) і їх утворення.

5. Займенник, його види (особові, вказівні, питальні, зворотні, підсилювальні, присвійні, сполучні, взаємні, неозначені, заперечні, кількісні).

6. Дієслово, його форми, часи (*Indefinite tenses, Continuous tenses, Perfect tenses, Perfect-Continuous tenses*), стан (*Active, Passive*), модальні дієслова та їхні еквіваленти, неособові форми дієслова: інфінітив, дієприкметник, герундій, конструкції з неособовими формами дієслова. Умовний спосіб дієслова. Узгодження часів.

7. Прислівник, його види (місця, часу, способу дії, ступеня, причини, мети, наслідку), ступені порівняння та синтаксичні функції.

8. Прийменник. Відповідність англійських прийменників українським відмінкам: родовому, давальному, знахідному, орудному, місцевому. 9. Сполучник, його види. Місце сполучників у реченні. Складні сполучники.

Синтаксис

1. Поняття про речення. Прості і складні речення. Розповідні, питальні, спонукальні. Порядок слів в англійському реченні. Головні та другорядні члени речення. Конструкція *there + to be*. Пряма та непряма мова.

2. Багатокомпонентні номінативні та атрибутивні словосполучення.

Німецька мова

1) Часові форми дієслова. Дієслова з відокремлюваними та невідокремлюваними префіксами. Керування дієслів.

2) Пасивний спосіб. Модальні дієслова з інфінітив пасив. Результативний пасив.

3) Відмінювання артиклів (означеного та неозначеного) та іменників. Множина іменників.

4) Прийменники з давальним відмінком. Прийменники із знахідним відмінком. Прийменники, що вимагають давальний і знахідний відмінок. Прийменники з родовим відмінком.

5) Займенники (особові, присвійні, вказівні). Вказівні займенники у функції заміни іменників.

- 6) Способи вираження заперечення у німецькій мові.
- 7) Залежний інфінітив. Інфінітивні групи як члени речення. Сполучення додатку у знахідному відмінку з інфінітивом.
- 8) Дієприкметник I та II. Означення, виражене дієприкметником. Поширене означення. Дієприкметник у функціях означення та обставини.
- 9) Відокремлені дієприкметникові звороти.
- 10) Порядок слів у різних видах речень (просте розповідне, питальне, спонукальне). Складнопідрядне речення. Складносурядні речення. Сурядні сполучники, які впливають на порядок слів та які не впливають на порядок слів у реченні. Парні сполучники.
- 11) Речення з підрядними означальними. Відмінювання відносних займенників.
- 12) Додаткові підрядні речення. Речення з підрядними причини. Введення логічних зв'язків.
- 13) Інфінітивні групи. Речення з підрядними мети та способу дії.
- 14) Речення з підрядними умовними.
- 15) Розділовий родовий відмінок.
- 16) Прикметник та типи його відмінювання. Ступені порівняння.
- 17) Займенникові прислівники.
- 18) Вираження значення можливості та повинності за допомогою конструкцій **haben** та інфінітив і **sein** та інфінітив.
- 19) Речення з підрядними часу та мети. Подвійні прийменники та прийменники з підсиленням.
- 20) Наказовий спосіб.
- 21) Модальні дієслова, складні форми модальних дієслів.
- 22) Спосіб вираження зв'язку з попереднім та наступним висловлюванням.
- 23) Кон'юktiv в самостійних реченнях.
- 24) Кон'юktiv в умовних реченнях. Допустові речення. Модальні слова.
- 25) Лексичні, граматичні та стилістичні особливості перекладу науково-технічної літератури.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає широкому профілю навчального закладу.

У цей мінімум входить загальнонавчана термінологічна лексика з фаху, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі і який складається з:

а) інтернаціональних слів, подібних у галузі виразу і таких, що збігаються у галузі змісту в рідній та англійській мовах;

б) відтворюваних похідних та складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей.

Для роботи з літературою за фахом вступник до аспірантури також повинен знати найбільш вживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу іноземною мовою. Темп читання не менш ніж 400 друкованих знаків за хвилину. Обсяг тексту не менш ніж 2000 друкованих знаків.
2. Тест з граматики іноземної мови
3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит з іноземної мови до аспірантури передбачає декілька частин і містить низку завдань різних рівнів складності, націлених на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетенцій вступника.

Частина I. Мовленнєва компетенція

Блок 1. Читання. Метою цього завдання є перевірка рівня сформованості компетенції в читанні, а саме: детальне розуміння змісту прочитаного, вміння встановлювати значення лексико-граматичних одиниць на основі контексту, знання засобів організації дискурсу.

1. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу іноземною мовою. Обсяг тексту 2500 друкованих знаків. Час, відведений на читання, – 5-8 хв.
2. Тест з граматики іноземної мови

Частина II. Мовна компетенція

Блок 2. Бесіда. Метою бесіди є перевірка рівня сформованості вмінь монологічного та діалогічного мовлення з урахуванням перевірки рівня сформованості лексичної та граматичної компетенцій, а саме здатність конструювати граматично правильні форми, використовуючи лексичні одиниці, які відповідають ситуації спілкування.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою :
 - 1) Автобіографічні відомості.
 - 2) Фаховий вищий навчальний заклад (історія розвитку, структура ВНЗ).
 - 3) Фахова освіта (спеціальність, яку здобуто після закінчення ВНЗ)
 - 4) Сучасний політичний устрій України (поділ влади в державі, адміністративно-територіальний устрій України, державна політика).
 - 5) Україна і Європейський Союз.
 - 6) Політична система Великобританії (Німеччини).
 - 7) Права людини
 - 8) Особливості юридичної діяльності
 - 9) Інформатизація та правовий простір
 - 10) Проблеми глобалізація та роль України в їх подоланні
 - 11) На науковій конференції
 - 12) Відомі вчені та діячі культури України
 - 13) Роль іноземних мов у науково-дослідній роботі

14) Професійні перспективи та професійний розвиток фахівця.

Рекомендовані запитання до співбесіди:

1. Яка тема Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
2. Чим обумовлений вибір теми Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
3. Який напрям Вашого майбутнього дисертаційного дослідження?
4. Чи брали Ви участь у науковій діяльності до вступу до аспірантури?
5. У яких науково-практичних конференціях Ви брали участь?
6. Яка була тема Вашої магістерської роботи?
7. Якими знаннями, вміннями, навичками Ви оволоділи під час навчання в ЗВО?
8. У якій державній установі (організації) Ви працюєте? Яку посаду займаєте?
9. Що входить до Ваших посадових обов'язків?

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Письмовий переклад рідною мовою іншомовного тексту з фаху (зі словником).
2. Бесіда за змістом прочитаного тексту (запитання – відповідь).
3. Лексико-граматичний аналіз помилок, якщо такі є під час перекладу.
4. Співбесіда в межах визначеної тематики.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Оцінка **“відмінно”**: повний та адекватний переклад, а також правильне розуміння іншомовного тексту з фаху; здатність виправляти зроблені при перекладі помилки; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (15 речень) у природному розмовному темпі (допускаються недоліки вимови та лексико-граматичні помилки, які не повинні впливати на розуміння змісту повідомлення); спроможність вести бесіду в межах програмної тематики.

Оцінка **“добре”**: достатньо адекватний переклад та розуміння іншомовного тексту з фаху; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (10-15 речень) у середньому темпі (недоліки вимови та лексико-граматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення); адекватна реакція на запитання викладача за темою повідомлення.

Оцінка **“задовільно”**: невідповідність перекладу до тексту оригіналу та неповне розуміння іншомовного тексту з фаху; представлення усного повідомлення на одну з вивчених тем (не менше 10 речень) у повільному темпі (недоліки вимови та лексико-граматичні помилки не повинні впливати на розуміння загального змісту повідомлення).

Оцінка **“незадовільно”**: виставляється в разі невиконання вимог до рівня знань, який відповідає оцінці **“задовільно”**.

**Рекомендована література для підготовки до вступного іспиту
з іноземної мови**

Англійська мова

Базова:

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. – К. : Ленвіт, 2003. – 260 с.
2. Програма з англійської мови для професійного спілкування. К. :Ленвіт, 2005. – 108 с.
3. Англійська мова: [Підручник]/ [Л. Ю. Шапран, Л. І. Куниця, Г. А. Чередніченко, О. П. Авраменко] - Київ: Фірма «ІНКОС», 2007. 717 с.
4. Качалова К. Н. Практическая грамматика английского языка: в 2-х т./К. Н. Качалова, Е. Е. Израилевич – К.: Методика, 2003. – 304 с.
5. Тучина Н. В. Speak English with Pleasure/ под ред.Луизы Грин (Великобритания), Киры О.Янсон (США) / Н. В. Тучина, Т. К. Меркулова, В. С. Кузьмина. Харьков: СПД ФЛ Шапиро М.В., 2004. – 288 с.
6. English for Law Students [Текст] = Англійська мова для студентів-юристів : підручник з англ. мови для студ. I–III курсів юрид. спец. вищих навчальних закладів / За заг. ред. проф. В. П. Сімонок ; Міністерство освіти і науки України, Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х. : Право, 2006. 416 с. ISBN 966-8467-81-7.
7. Англійська ділова мова. Практикум International Business /О.В. Гринько, Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2003. 216 с. Бібліогр.: С.212.
8. Бессонова, Ірина Василівна. Англійська мова. Базовий курс [Текст] : навч. посіб. для дистанційного навчання /І.В. Бессонова; За ред. проф. Г. А. Гринюк ; Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна"; Інститут дистанційного навчання.–2-е вид.,доп. і переробл. – К.: Університет "Україна", 2007. 318 с. (Мережа дистанційного навчання). - ISBN 966-966-388-114-3.
9. Кнодель, Людмила Володимирівна . Англійська мова у практичному спілкуванні: Посібник / Л.В. Кнодель, – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2007. 164 с. ISBN 978-966-437-011-7.
10. Yakhontova T.V. English Academic Writing for Students and Researchers: Навч. Посібник для студентів, аспірантів і науковців. – Вид. 2-ге. – Львів: ПАІС, 2003. – 220 с.
11. Murphy R. English Grammar in Use. / R. Murphy. Cambridge: Cambridge University Press, 1988. – 508 с.

Допоміжна:

1. Мітіна О. М. Practical Course of English for Lawyers. Практичний курс з англійської мови [Текст] : навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2009 . 122с.
2. Тести та тестові завдання для самостійної роботи та контролю якості знань з англійської мови за професійним спрямуванням: навч. метод. Уклад: О.М. Мітіна, Н.П. Михайлюк. Одеса: ОДУВС, 2010.- 68с.

3. Навчальний посібник: «Practical course of English»(II edition). Одеса, 2013/ (сост. Мітіна О.М., Ростомова Л.М., Драпалюк К.І., Шульгіна Т.Г., Ігнатівська Р.В. (Гриф МОН України лист № 1/11-6779 від 09.04.13 р.)

Ресурси мережи Internet

1. www.berrter-english.com/exerciselist.html

4. www.bbc.co.uk/worldservicelearningenglish/business/index.html

5. www.eleaston.com/bizlhome.html

Німецька мова

Базова:

1. Hering A., Matussek M. *Geschäftskommunikation*. - Ismaning: Max Hueber Verlag, 1996. - 178 с.

2. Buscha H., G. Linthout. *Geschäftskommunikation*. - Ismaning: MaxHuber-Verlag, 1997.- 159 S.

4. Німецька мова: Поглиблений курс: Підручник / Г. П. Ятель, І. О. Гіленко, Л. Я. Мариненко, Т. С. Мироненко. – К.: Вища шк., 2002. – 214 с.

5. Stalb H. *Deutsch für Studenten*. Verlag für Deutsch, 1995.

6. Весна М. Українсько-німецький розмовник. В-во «Растр -7». 2008. 144 с.

7. Весна М., Пиндик Н., Шуневич Б. Українсько-німецький словник-мінімум довідникового типу. Львів, 1996.

8. Лешук Т., Задорожний В., Весна М., Романишин О. Українсько-німецький розмовник/ Львів, 1994.

Допоміжна:

9. Eismann V. *Wirtschaftskommunikation Deutsch*. - Berlin-München-Wien-Zürich-New York: Langenscheidt, 2004. - 185 S.

10. Практична граматика німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. [Євгененко Д. А. та ін.] 2-е видання, виправлене та доповнене. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 400 с.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Кафедра іноземних мов
Вступний іспит до аспірантури з іноземної мови (англійська)
Екзаменаційний білет № 1

1. Read the given text, prepare to read a passage out loud and tell the basic points of the text, the author's viewpoint and your attitude to the issue. (Читання, реферування і переклад іншомовного тексту з фаху)

2. Make the test.

(Тестування, виконання граматичних та лексичних завдань)

3. Speak about your research topic, explain the basic terms of your study, describe the contribution of foreign scholars to your field of research your input into the branch of science you work in.

(Співбесіда іноземною мовою з питань напрямку наукового дослідження)

Затверджено на засіданні кафедри іноземних мов (протокол № від 2020 р.)

Рекомендовано до затвердження вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ (протокол від 2020 року №).

Голова предметної комісії

С.О. Кузніченко